

מילון מושגים – ציונים וביקורת

הערכה מעצבת (משוב וביקורת)

- Formative Assessment - הערכה מקדמת למידה.
- הערכה עבור למידה עתידית For learning.
- למידה של תחומי האמנות והעיצוב היא תהליך דינמי-פתוח קצה.
- הערכה מעצבת יכולה להעשות ע"י הלומדים עצמם, המרצים, עמיתים הלומדים יחד ו/או אורחים חיצוניים.
- מרכיבים הכרחיים להערכה מעצבת אפקטיבית (Sadler 1989):
 1. הבנה והכרה של הסטו' מה המטרה אותה ביצוע הפרויקט/משימה/תרגיל שואף להשיג, ולכן מה נדרש ומצופה ממנו. לבצע/לממש/להשיג.
 2. מתן הערכה מנומקת המתבססת על עבודתו. של הסטו' ומשקפת לו. כמה עבודתו. קרובה למטרה.
 3. סיוע לסטו' בהבנת הדרכים והאמצעים לצמצום הפער בין המטרה למצב העבודה הנוכחי
 4. הכרה וקבלה של הלומד. שעבודתו. יכולה להשתנות ולהשתפר.
 5. אמונתו של הסטו' ביכולתו. ללמוד ולהתפתח.
- הכלים להערכה מעצבת הם משוב ורפלקציה בכל צורה שהיא: בע"פ, בכתב, בסקר סטטיסטי, מחקר משתמש, דיון פומבי וכו'.

משוב ורפלקציה בהערכה מעצבת:

- המשוב הוא שיקוף מצב הפרויקט בהתאם למטרה, ומה הדרכים בהן ניתן לצמצם את הפער בינו לבין המטרה. Feedback in order to Feedforward
- משוב אפקטיבי מתוך ההנחה מראש שקיים מרחב לטעות.
- חשיבה רפלקטיבית היא המפתח לחשיבה ביקורתית: יכולת ניתוח, זיהויי והבניית משמעות.
- רפלקציה עצמית היא מרחב בו הלומדים לוקחים בעלות על הלמידה שלהן.ם.

הערכה מסכמת

- Summative Assessment - הערכה שמסכמת וחותרת למידה במסגרת לימודים מוגדרת.
- הערכה עבור מה שנלמד Of Learning
- ההערכה המסכמת משקפת לסטודנטים כמה הום למדו.
- הערכה מסכמת הינה בעלת מימד שיפוטי-אובייקטיבי.
- ההערכה המסכמת מתיחסת לסטנדרט מוגדר ומובחן והיא אמורה לשקף את הישגי הלומד ביחס לקריטריונים שנקבעו מראש להצלחה.
- ההצלחה בקורס קשורה באופן ישיר לתוצאות הלמידה שלו, ובאופן בהו תוצאות הלמידה מגולמות בתוצרי הקורס/משימה/פרויקט/עבודה (בירנבוים 2013)
- תוצאות הלמידה של הקורס מוגדרות ומוצגות ללומדים בסילבוס הקורס ובחזרה הקורס המוצג לכתה בשיעור הראשון.
- על הסטודנטים להכיר מראש את תוצאות הלמידה, הקריטריונים להערכה, ואת המדדים להצלחה בקורס.
- בתחום האמנות והעיצוב הערכה מסכמת, כאשר היא מועברת כמשוב ורפלקציה, משמשת גם כהערכה מעצבת ללומדים עצמם וללומדים אחרים.
- הערכה מסכמת יכולה להיות מיוצגת בצורות ואופנים שונים.

הציון:

- הציון הינו הערכה מספרית או מילולית אשר משקפת ללומדים את מיקומם ביחס להישגי הקבוצה.
- הציון משקף ללומדים את איכות תוצרי עבודתם ביחס לתוצאות הלמידה של הקורס ולקריטריונים להצלחה בו.
- הציון יכול לשקף את הישגי הלומדים-
 - ביחס לקבוצה
 - ביחס לעצמו.ה בלבד (הערכה איפסטיבית)
 - ביחס ליעד רחוק יותר (Target Grade)
- ציונים ללא הערכה לצידם אינם מקדמים למידה אפקטיבית (Crooks 1988). יחד עם זאת, הם יכולים לקדם מוטיבציות אחרות כמו השגיות, הכרה והתקבלות. אם מצמידים לציון רכיב של הערכה מעצבת (מילולי, טקסטואלי, באמצעות מחוון) הוא יכול לעודד למידה, התפתחות, התקדמות והשתפרות.

תוצאות למידה:

בקורס יש סידרה מוגדרת (מקסימום 8) של תוצאות למידה המממשות את מטרת הקורס, קושרות אותו לתפקידו בתכנית הלימודים ומבטאות את אופיו. המרצה מגדיר את תוצאות הלמידה ביחס לתוכנית הלימודים הכוללת של הסטודנטים בתוכנית, ביחס למומחיותו.ה ולתרבות הקורס שלו.ה. מהלך הקורס השלם אמור לאפשר למידה אפקטיבית כדי שהסטודנטים יוכלו להצליח בקורס.

- תוצאות למידה מבוססות על תפיסה שמחליפה "ידע" ב"למידה". מעבר מפוקוס על "מה מלמדים" לשאלות כמו: "מה הסטודנטים ידעו/ יעריכו/ יוכלו לבצע. ניסוח תוצאות למידה: "בסופו של הקורס/משימה/פרויקט/תרגיל הסטודנט ית... פעלים שמתארים תוצאות למידה: "הסטודנטים... ידעו, יבינו, יזהו, יציגו, יבחינו, יוכלו לבצע, יוכלו להמחיש, יוכלו להדגים, יוכלו למקם, יוכלו לפרש, יוכלו לנתח...."
- **תוצרי למידה:** מה הסטודנטים יצטרכו לעשות/לבצע/לממש/ליצור על מנת לממש, להציג ולהמחיש את הלמידה שלהם.
- **סילבוס:** פרשיית הקורס. משמש כחוזה בין המרצה לכתה. הסילבוס מספק תיאור של מטרות הקורס, תוכנו והקשרו, תוצאות הלמידה שלו, מהלכו ואת מדדי ואופני ההערכה והציון בסופו.

Framework מבוסס תוצאות למידה להערכה וציון:

- תוצאות למידה: הבסיס להערכה.
- קריטריונים להערכה: נקבעים ביחס לתוצאות הלמידה שהוגדרו והוצגו מראש (מעורבות, עצמאות, חקרנות, סקרנות, השתתפות, יכולת ניתוח, יכולת ביטוי, תעוזה, שימוש בידע, מקוריות, אינטגרציה של ידע, מיומנות טכנית, עבודת צוות, מתודולוגיה ועוד.
- מדדים להערכה, משקפים את הישגי הלומד בכל אחד מהקריטריונים נוכח תוצאות הלימוד (אותיות: F-A מילולי: בלתי מספיק-מצויין, 0-100).

התנאים החיוביים להערכה מעצבת ומסכמת:

- הציון משקף את הישגי הסטודנטים ביחס לתוצאות הלמידה בקורס.
- ניסוח ברור של המרצה לעצמו. את תוצאות למידה והבנה של הקריטריונים והמדדים להצלחה בקורס.
- הצגת תוצאות הלמידה בקורס והקריטריונים להצלחה בו לסטודנטים.
- ביסוס אמון ושקיפות ביחס לאופן ההערכה בקורס (יש קשר בין תוצרי הקורס לתוצאות הלמידה) במסגרת חוזה הקורס בשיעור הראשון.
- בהערכה מעצבת הסטודנטים מבינים את המטרה, מזהים את הפער בין עבודתם למטרה, מעוניינים לצמצם אותו ומאמינים שהם מסוגלים להתקדם ולהתפתח.
- כדי שהציון יקדם למידה, עליו לכלול מרכיבים של הערכה מעצבת.
- כאשר הציון מלווה בהערכה, הסטודנטים יכולים לקשור בין הישגיהם לדרכים בהם ניתן להתקדם בלמידה.
- רצוי שהסטודנטים יבינו אם הציון ניתן ביחס לתהליך ההתפתחות שלהם, או ביחס למקומם בכיתה.